

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра внутрішньої та сімейної медицини

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

Стрес-індуковані психічні розлади, їх діагностика та лікування

Підготовки: Магістра

Спеціальності: 222 Медицина

освітньо-професійної програми: Медицина

Луцьк – 2024

Силабус вибіркової освітньої компоненти Стрес-індуковані психічні розлади, їх діагностика та лікування підготовки магістра, галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 222 Медицина, за освітньо-професійною програмою Медицина

Розробник:

Старший викладач кафедри внутрішньої та сімейної медицини Редько Катерина Михайлівна

Погоджено Гарант освітньо-професійної програми:



проф. Василь ПИКАЛЮК

Силабус освітньої компоненти затверджено на засіданні кафедри внутрішньої та сімейної медицини, протокол засідання кафедри № 1 від 30 серпня 2024 р.



Завідувач кафедри:

О.К. Яковенко

I. Опис освітньої компоненти

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-онаукова / освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітньої компоненти
Денна форма навчання	22 Охорона здоров'я 222 Медицина Медицина Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання – 4й
		Семестр 8-ий
		Лекції 6 год
		Практичні (семінарські) 24 год.
		Самостійна робота 52 год.
ІНДЗ: немає		Консультації 8 год
		Всього 90 год
		Форма контролю: залік
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

ППП: Редько Катерина Михайлівна

Посада: старший викладач кафедри внутрішньої та сімейної медицини

Контактна інформація (+380687161486; redko.kateryna@vnu.edu.ua).

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис вибіркової освітньої компоненти

1. Анотація курсу

Здобуття знань з ВОК “Стрес-індуковані психічні розлади, їх діагностика та лікування”, вміння класифікувати психічні розлади викликані стресом та орієнтуватися в питаннях організації психіатричної допомоги. Вивчення питань профілактики, діагностики та лікування стрес-індукованих психічних розладів, з наданням невідкладної допомоги при гострих станах. Вивчення впливу стресових факторів на життя пацієнтів, їхні родини, подолання негативних стереотипів, пов'язаних з психічними розладами.

2. Пререквізити і постреквізити

Пререквізити - вивчення ВОК орієнтується на базових знаннях з освітніх компонент, здобутих на попередніх етапах здобуття освіти - вивчення медичної психології, нормальної фізіології, патологічної фізіології, фармакології.

Постреквізити – в результаті вивчення курсу студенти можуть використовувати результати навчання при вивченні внутрішньої медицини, медицини невідкладних станів, педіатрії, інших ОК та сформулюють уміння застосовувати здобуті знання в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Головною метою ВОК “Стрес-індуковані психічні розлади, їх діагностика та лікування” є навчання студентів теоретичним основам, навичкам обстеження психічно хворих пацієнтів, методології постановки діагнозу стрес-індукованого психічного розладу, вибору тактики лікування та надання термінової допомоги при невідкладних станах.

Основними завданнями вивчення ВОК є формування системи знань професійних умінь та формування навичок з діагностики та лікування стрес-індукованих психічних розладів для роботи в мультидисциплінарній команді фахівців по наданню медичної допомоги

4. Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування

5. Структура БОК.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю*/ Бали
Тема 1. Поняття стресу, фізіологія стресу.	6	2	2	2	8	УО(16)
Тема 2. Основні психопатологічні симптоми, синдроми.	6		2	4		УО(16)
Тема 3. Організація допомоги хворим із стрес-індукованими розладами.	8		2	4		УО(16)
Тема 4. Методи психіатричного обстеження.	8	2	2	4		УО(16)
Тема 5. Класифікація стрес-індукованих розладів. Загальні принципи лікування та реабілітації.	7		2	5		УО(16)
Тема 6. Гостра реакція на стрес	6		2	4		УО(17)
Тема 7. Посттравматичний	7		2	5		УО(18)

стресовий розлад (ПТСР), комплексний ПТСР						
Тема 8. Розлад адаптації	6		2	4		УО(17)
Тема 9. Соматоформні розлади	7	2	2	5		УО(17)
Тема 10. Гострі та затяжні реактивні психози.	7		2	5		УО(17)
Тема 11. Конверсійні (дисоціативні) розлади внаслідок стресу	7		2	5		УО(17)
Тема 12. Розлади харчової поведінки	7		2	5		УО(17)
Всього годин/Балів	90	6	24	52	8	200

Форма контролю*: УО – усне опитування

Перелік тем лекцій

Назва лекції	Кількість годин
Тема 1. Стрес, види стресу, фізіологія стресової реакції.	2
Тема 2. Вплив стресу на організм людини. Соматичні прояви стресової реакції. Соматоформні розлади.	2
Тема 3. Методи обстеження стрес-індукованих психічних розладів, загальні принципи лікування.	2

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Тема	Кількість годин 52
• Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок. • Основні етапи розвитку психіатрії. • Правові принципи психіатричної допомоги. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні. • Проблеми реадaptaції і реабілітації психічно хворих. • Межові непсихотичні синдроми: астенічний, невротичні (неврастенічний, obsесивно-фобічний, дисморфобічний, істеричний), депресивні, іпохондричні, соматоформні. • Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок. • Психічні розлади при вагітності, у післяпологовому та лактаційному періодах. • Особливості психічних розладів при ендокринних захворюваннях. • Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних розладів при ендокринних та соматичних захворюваннях. • Поняття психогенного розладу. • Етіологічні та патогенетичні фактори психогенних розладів. • Класифікація психогенів. • Визначення понять емоційно-стресова, адаптаційна реакції, неврози. • Клінічна картина obsесивно-компульсивного розладу. • Клінічна картина дисоціативних розладів. • Профілактика та лікування ПТСР. • Циклотимія. • Масковані депресії. • Особливості афективних розладів у дітей і підлітків. • Антисуїцидальна терапія. Психопрофілактика суїцидальної поведінки. • Психогігієна та психопрофілактика. • Розлади харчової поведінки. Діагностика. Лікування. Принципи корекції та реабілітації.	
Всього	52

7. Перелік симптомів, синдромів, захворювань та невідкладних станів, відповідно до освітньої програми “Медицина”

- Синдроми та симптоми: розлади свідомості.
- Захворювання: невротичні розлади.
- Невідкладні стани: гострий психоз.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Курс передбачає постійну роботу студентів в колективі. Середовище під час проведення лекційних та практичних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії.

Студенти повинні не спізнюватися на заняття. Усі студенти на практичних заняттях мусять бути одягненими в білі халати, не рекомендується носити сережки, каблучки, браслети. Під час перебування у психіатричному відділенні неприпустимо проявляти зайву цікавість, подив, сміх та інші зовні виражені емоційні реакції, якщо поведінка деяких хворих носить явно безглуздий характер, абсолютне виключення обговорень, вчинків того чи іншого пацієнта в його присутності або оточенні хворих, незворушність при висловлюваннях антисоціального характеру, цинічних зауважень чи висловлювань. Не можна передавати на прохання хворих записки, листи та інші речі. Неприпустимість вживання виразів, що носять характер обивательського лексикону («психи», «буйне відділення», «шизофренік», та інші).

Перед початком заняття студенти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Згідно закону України “Про психіатричну допомогу” - особи, яким у зв'язку з навчанням стало відомо про наявність у особи психічного розладу, про факти звернення за психіатричною допомогою та лікування у закладі з надання психіатричної допомоги чи про перебування у закладі соціального захисту осіб, які страждають на психічні розлади, або спеціальному навчальному закладі, а також інші відомості про стан психічного здоров'я особи, її приватне життя, не можуть розголошувати ці відомості. Забороняється публічно демонструвати особу, яка страждає на психічний розлад, фотографувати її чи робити кінозйомку, відеозапис, звукозапис та прослуховувати співбесіди особи з медичними працівниками чи іншими фахівцями при наданні їй психіатричної допомоги. Забороняється вимагати відомості про стан психічного здоров'я особи та про надання їй психіатричної

допомоги. Вилучення оригіналів документів, що містять відомості про стан психічного здоров'я особи та надання їй психіатричної допомоги, та їх копіювання може здійснюватися лише у випадках, встановлених законом.

Студенти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та практичних занять згідно з переліком рекомендованої літератури. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунок Microsoft Teams (Office 365) та One Note для проходження тестування та ознайомлення з матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, студент повністю відпрацьовує тему практичного заняття. День та години відпрацювання визначаються кафедрою та повідомляються студенту. У разі пропуску лекційних занять студент робить презентацію або реферат за темою лекції.

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті за результатами усного опитування з тем, що вивчаються. Загалом за поточний контроль студент може набрати 200 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент (аспірант) за поточну навчальну діяльність для зарахування освітнього компонента становить 120 балів. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 4-бальною шкалою під час вивчення ОК впродовж семестру.

Усне опитування проводиться кожної пари і оцінюється за 4-бальною системою за кожен тему.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко. Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру практичних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на практичних заняттях під час вивчення відповідних тем.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.](#)

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин, відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.](#)

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Teams (Office 365) відповідно до [Положення про дистанційне навчання](#) та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенту необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і студент мають дотримуватись [ст. 42 Закону України «Про освіту»](#). Усі студенти повинні ознайомитись із основними положеннями [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Після отримання оцінок за поточний контроль, відпрацювання відповідного лекційного матеріалу студент допускається до складання заліку. Терміни проведення заліку визначаються [розкладом екзаменаційної сесії](#).

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік. У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточного контролю набрав менше як 120 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку - 200.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань студентів

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170-200	Зараховано
150-169	Зараховано
140-149	Зараховано
130-139	Зараховано
120-129	Зараховано
1 – 119	Не зараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

- Психіатрія та наркологія: навчально-методичний посібник / А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Л.А. Боднар, Г.Т. Сонник. – 2-е вид., стер – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 224 с.
- Психіатрія і наркологія: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації / В. Л. Гавенко та ін., ред.: В. Л. Гавенко, В. С. Бітенський. - 2-е вид., переробл. і доп. - Київ : Медицина, 2015. - 511 с
- 2. Психіатрія і наркологія: підручник / Г.Т. Сонник, О.К. Напрєєнко, А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Н.Ю. Напрєєнко ; за ред. О.К. Напрєєнка. — 3-є вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 424 с.
- Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Коростій В.І. Пропедевтика психіатрії. - Харків: Регіонінформ, 2003.
- МКХ-10 Міжнародна класифікація хвороб 10-го перегляду, Клас V. Розлади психіки та поведінки.

Допоміжна:

- Невідкладна допомога в психіатрії та наркології. Посібник / О.С.Чабан, О.О.Хаустова, В.Ю.Омелянович. – К.: Мед книга, 2019. – 172 с
- Психічні розлади воєнного часу. Посібник / О.С.Чабан, О.О.Хаустова, В.Ю.Омелянович. - К.: Мед книга, 2023. – 232 с
- Довідник діагностичних критеріїв з DSM-5 від Американської психіатричної асоціації / пер. з англ. О.Лисак, М.Прокопович, наук. Ред. В.Горбунової, Л.Засекіної, О.Плевачук. Львів : Галицька видавнича спілка 2023. – 536 с.
- Вступ до психіатрії : пер. 7-го вид. / Дональд В.Блек, Ненсі К.Андреасен, наук. Ред. Пер. Ганна Кожина. - К. : ВСВ “Медицина”, 2024. - XVIII, 597 с.
- Практична психосоматика: діагностичні шкали. Навчальний посібник / За заг. Ред, О.С.Чабана, О.О.Хаустової. - 3-тє видання, виправлене і доповнене. - К. : Видавничий дім Медкнига, 2021. - 200с.
- <http://www.psychiatry.ua/ukr/>